

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: UP P 02-043/24-9/4
Podgorica, 11.03.2024. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore”, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru Marka Pejakovića (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. UP P 02-043/24-9 od 11.02.2024. godine), direktorica Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crne Gore” iz Podgorice, emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne”, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja člana 55 st. 6 i člana 56 st. 4 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list CG”, br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16, 92/17 i 82/20), člana 7, člana 8 stav 1 i člana 11 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore”, br. 35/11, 7/16 i 8/19) i tač. 7.1. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-1, dana 11. februara 2024.g., prilikom emitovanja priloga u okviru informativne emisije „Dnevnik”, u terminu od 22:20:27 do 22:33:38 sati, a koji se odnosi na ratna dešavanja u pojasu Gaze.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) kršenja obaveze emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu (član 55 st. 6 tač. 1 Zakona o elektronskim medijima i član 7 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima);
 - b) kršenja obaveze da vijesti moraju istinito i korektno predočiti činjenice i događaje, moraju biti nepristrasne i profesionalno korektno (član 56 st. 4 Zakona o elektronskim medijima i član 8 stav 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima);
 - c) kršenja obaveze emitera da u proizvodnji informativnog programa poštuje načelo objektivnosti i nepristrasnosti (član 8 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
3. Nalaže se javnom preduzeću „Radio i Televizija Crne Gore” iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne” sa obavezama definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore” iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru informativne emisije „Dnevnik”, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je upozorenje javnom emiteru opšteg televizijskog programa 'Prvi program Televizije Crne Gore' zbog propuštanja da doprinese cjelovitom, nepristrasnom i objektivnom informisanju javnosti, na pravičan i izbalansiran način, prilikom emitovanja priloga koji se odnosio na ratna dešavanja u pojasu Gaze, u okviru noćnog izdanja informativne emisije 'Dnevnik', dana 11. februara 2024.g.”
5. Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore” iz Podgorice je dužno da, u pisanoj formi, obavijesti Agenciju za elektronske medije o načinu (datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja, u pisanoj formi, u roku od 24 časa od objavljivanja.

6. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
7. Ovo rješenje će se objaviti na web sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
8. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 11. februara 2024. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor gospodina Marka Pejakovića, na rad Javnog preduzeća „Radio Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 02-043/24-9 od 11.02.2024. godine).

Prigovor se odnosio na noćno izdanje informativnu emisiju „Dnevnik“, koja je emitovana dana 11. februara 2024. godine.

Podnosilac prigovora navodi da se „u trećem Dnevniku prilikom prikazivanja i izvještavanja o situaciji u Gazi navodi samo jedan podatak/strana o broju stradalih i povrijeđenih, po informacijama RTCG od strane terorističke organizacije Hamas koja je u vlasti u Gazi (Ministarstvo zdravlja Gaze)“. Takođe ističe da je „RTCG ovim završila izvještavanje dovodivši u zabludu gledaoce ne dajući drugoj strani u konfliktu (Ministarstvo odbrane Izraela) ni značaja, ni podataka o stvarnim događajima u Gazi, čime se vrši povreda jednakostii balansa u izvještavanju, i dakako dovodeći gledateljstvo u zabludu“.

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja i sačinio nalaz (akt broj UP P 02-043/24-9/1 od 13.02.2024. godine).

Agencija je dana 14. februara 2024. godine, pokrenula postupak za utvrđivanje odgovornosti zbog kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i izdatog Odobrenja za emitovanje i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-043/24-9/2 od 14.02.2024. godine).

U ostavljenom roku emiter je dostavio Izjašnjenje (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 02-043/24-9/3 od 21.02.2024. godine) u kome je naveo:

- „u prilogu koji je emitovan, a koji se odnosio na situaciju u Gazi, obradili su najaktuelanija dešavanja tog dana, dajući prostora za informacije sa obje zaraćene strane“.
- „prilog je započeo izjavom izraelskog premjera Bejamina Natanjaha o planovima vojske te države kada su u pitanju dalje akcije i njegov stav o opravdanosti iste“ i da „u izjavi obećava da će civili biti zaštićeni“.
- „u prilogu dalje, stoji i izjava zvaničnika susjeda Gaze, Egipta da bi ofanziva na Rafu bila loša odluka, mišljenje koje dijeli i međunarodna zajednica, uključujući i SAD. Takođe, u izvještaju dajemo Izraelske snimke, da se ispod prostorija Agencije UN za Palestinske izbjeglice, nalaze tuneli Hamasa, kao i odgovor UN, a na to novo reagovanje Izraela, dakle, svi akteri su uključeni“.
- „kada je u pitanju broj žrtava na strani Palestinaca, to su brojke koje svakodnevno objavljuje Ministarstvo zdravlja Palestine, a koje prenose svi relevantni svejtski mediji (CNN, BBC i si.), pozivajući se na navedeni izvor“.
- „kada je riječ o trećem Dnevniku koji je predmet prigovora naglašava da je riječ o tehničkom problemu, jer je planirano da se emituje identičan prilog iz drugog Dnevnika. Kadrovi koji su emitovani kao pokrivalica identični su sa kadrovima iz drugog Dnevnika. Kako je riječ o programu koji se realizuje uživo, Urednik trećeg Dnevnika je prosto morao da nastavi dalje i da privede Dnevnik kraju“.
- „ukoliko (se) uporede kadrovi koji su dati u trećem Dnevniku sa prilogom koji je emitovan u drugom Dnevniku vidjeće (se) da nema govora o bilo kakvoj namjeri da saopštavamo jednostrane informacije, već prosto o problemu sa kojim su se suočili prilikom realizacije Dnevnika koji je predmet prigovora“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog programskog sadržaja došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Članom 55 st. 6 tač. 1 Zakona i članom 7 Pravilnika propisano je da su emiteri koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program dužni da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu.
- Članom 56 st. 4 Zakona predviđeno je da emitovanje radijskog ili televizijskog programa mora da ispunjava sljedeće uslove: (1) događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja moraju biti primjereno zastupljeni; (2) vijesti moraju istinito i korektno predočiti činjenice i događaje, moraju biti nepristrasne i profesionalno korektne; (3) mišljenja i komentari moraju biti odvojeni i njihov izvor ili autor prepoznatljiv; (4) mora se podsticati nepristrasnost, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima.
- Načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivni način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti (čl. 4 st. 1 tač. i) Pravilnika).
- Načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 tač. j) Pravilnika).
- Članom 8 st. 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane, dok je u stavu 2 definisano da se događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru i izjašnjenju emitera, kao i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je dana 11. februara 2024. godine emitovao informativnu emisiju „Dnevnik“ u terminu od 22:20:27 do 22:33:38 sati (13 minuta 11 sekundi) i u okviru tog programa, u terminu od 22:32:52 do 22:33:18 (26 sekundi), prilog čiji je opis dat u tač. 2.
2. **Voditelj u studiju:** *„I na kraju 'Dnevnika'-svijet. Više od 28.000 Palestinaca ubijeno je, a gotovo 68.000 povrijeđeno u pojasu Gaze od 7. oktobra, saopštilo je Ministarstvo zdravlja u Gazi. Kopnena ofanziva na grad Rafu u kojem boravi milion i po ljudi, od kojih mnogi raseljeni iz drugih djelova enklave, sve je izvjesnija.“*

Novinarski tekst prate kadrovi na kojima se vide ratom razorena područja u Gazi, vojne snage u pripravnosti kraj tenkova i video snimak (bez zvuka) izjave izraelskog premijera Bendžamina Netanjahu-a (ne može se sa preciznošću tvrditi kojoj televiziji je data izjava zbog grafičke insertacije kojom se označava Dnevnik, a koja ide preko logo-a televizije za koju Netanjahu daje izjavu).

3. Emisija „Dnevnik“, emitovana u periodu od 19:29:32 do 20:01:22 sati (31 minut 50 sekundi), sadržala je dužu verziju priloga iz tačke 2.

U periodu od 19:42:44 do 19:45:41 sati emitovan je segment „Dnevnika“ pod nazivom „Svijet“ i u okviru tog segmenta, u periodu od 19:42:50 do 19:44:41 (1 minut 50 sekundi) prilog koji se odnosi na ratna dešavanja u pojasu Gaze sljedeće sadržine:

Voditelj u studiju: *„Više od 28.000 Palestinaca ubijeno je, a skoro 68.000 povrijeđeno u pojasu Gaze od 7. oktobra, saopštilo je Ministarstvo zdravlja u Gazi. Kopnena ofanziva na grad Rafu u kojem boravi milion i po ljudi, od kojih mnogi raseljeni iz drugih djelova enklave, sve je izvjesnija.“*

Novinarski tekst (Glas iz OFF-a): „Od ofanzive na Rafu, izraelski premijer ne odustaje uprkos međunarodnom negodovanju jer je, kako navodi, to poslednji bastion Hamasa.“

Novinarski tekst prate kadrovi na kojima se vide ratom razorena područja u Gazi, kao i vojne snage u pripravnosti kraj tenkova. Potom je emitovana izjava izraelskog premijera Bendžamina Netanjahu-a (ne može se sa preciznošću tvrditi kojoj televiziji je data izjava zbog grafičke insertacije kojom se označava Dnevnik, a koja ide preko logo-a televizije za koju Netanjahu daje izjavu).

Netanjahu: „Pobjeda je na dohvat ruke. Hamas će obnoviti svoju strukturu, ako ne uništimo njegov poslednji preostali bastion.“

Novinarski tekst (Glas iz OFF-a): „Obećava pritom da će obezbijediti siguran prolaz za civilno stanovništvo. U nestanku Hamasa vidi i širi cilj.“

Tekst prati kadar u kojem se vidi velika grupa civila u ratnom području. Nakon toga se ponovo emituje izjava izraelskog premijera.

Netanjahu: „Nadu za Bliski istok, nadu u mir.“

Novinarski tekst (Glas iz OFF-a): „Tu perspektivu, bliskoistočni susjedi međutim ne vide. Egipat upozorava da će u slučaju pokretanja ofanzive na Rafu suspendovati sporazum iz Kemp Dejvida koji već gotovo pola vijeka čini temelje regionalne stabilnosti.“

Tonsku informaciju prati kadar u kom su prikazani civili koji prolaze kroz ruševine u Gazi, žene koje peru odjeću i djeca koja se igraju. Zatim je emitovana kratka izjava egipatskog ministra vanjskih poslova Sameha Šukrija.

Šukri: „Ograničen je prostor i ogroman rizik vojne eskalacije u Rafi, u koju i dalje pristižu Palestinci.“

Novinarski tekst (Glas iz OFF-a): „U međuvremenu, izraelska vojska objavila je snimak mreže podzemnih tunela koja se, navode, djelimično proteže ispod sjedišta Agencije Ujedinjenih nacija za palestinske izbjeglice na sjeveru Gaze. Iz Ujedinjenih nacija poriču odgovornost za stanje objekta koji je napušten neposredno po početku sukoba.“

Navedenu informaciju pokriva kadar izraelske vojske koja postavlja kamere u tunel, kao i vojske koja prolazi kroz tunele. U nastavku je emitovana izjava šefa Agencije UN za palestinske izbjeglice Filipa Lazarinija.

Lazarini: „Osoblje smo otpustili i prije početka istrage. Reagovali smo brzo. To je sve što za sada možemo.“

Dok se emituje kratki snimak pripadnika oružanih snaga koji prolaze emituje se i novinarski tekst, a potom i izjava koju je na Twitter-u objavio Izrael Katz, izraelski ministar vanjskih poslova.

Novinarski tekst (Glas iz OFF-a): „Izraelski ministar vanjskih poslova, Izrael Katz, međutim, traži mnogo više.“

Katz: „Tvrdnje Lazarinija da nije bio upoznat s tim, ne samo da su apsurdne već se i protive zdravom razumu. Imperativ je da hitno podnese ostavku.“

Novinarski tekst (Glas iz OFF-a): „Palestinci, međutim, optužuju Izrael da krivotvori informacije kako bi ocrnio Agenciju od čije pomoći zavise hiljade života.“

4. Uvažavajući pravo na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju medija, oni su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da, u skladu sa njegovom uređivačkom politikom, pribavlja, objavljuje i prenosi informacije od interesa za javnost, te da objavljuje, prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoji od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na istu temu.
5. Događaji, posljedice i stavovi različitih direktno ili indirektno uključenih strana u sukob u pojasu Gaze ili rješavanje problema izazvanih humanitarnom i izbjegličkom krizom

predstavljaju pitanje od interesa za javnost i zadatak je javnog servisa da doprinosi blagovremenom, objektivnom, nepristrasnom i cjelovitom informisanju javnosti.

6. Predmetni prilog noćnog izdanja informativne emisije „Dnevnik“ (u trajanju od 26 sekundi) predstavlja kraću verziju opširnijeg priloga emitovanog u večernjem izdanju ove emisije (u trajanju od 1 minut 50 sekundi), a posvećenog najavama (prijetnjama) o sprovođenju ofanzive na grad Rafa (grad na jugu Gaze, blizu granice sa Egiptom gdje se više od milion Palestinaca sklonilo od izraelskih napada) i navodnog korišćenja „sjedišta Agencije Ujedinjenih nacija“ od strane Hamasa. Imajući u vidu da prijetnje o sprovođenju ove ofanzive, kao i navodi o radu Agencija Ujedinjenih nacija izazivaju različite stavove/reakcije kako strana u sukobu, tako i različitih država, organizacija i institucija, od velikog je značaja da mediji prenose cjelovite i objektivne informacije o tome.
7. Izjašnjenje emitera da je u pitanju propust tehničke prirode i da je planirao „*da emituje identičan prilog iz drugog Dnevnika*“, predstavlja olakšavajuću okolnost ali ga ne oslobađa odgovornosti da je, na taj način, propustio da doprinese cjelovitom, objektivnom i nepristrasnom informisanju o temi od interesa za javnost, bez favorizovanja jedne strane i nepotpunog predstavljanja teme priloga (stavovi i reakcije povodom prijetnji ofanzivom na Rafu i dr.).
8. Emitovanjem skraćenog priloga, emiter je propustio da korektno, nepristrasno i profesionalno predoči aktuelne informacije o razvoju događaja u sukobu, bez uređivačkih intervencija kojima bi se favorizovala jedna strana. Jer, iako nije postojala namjera, emitovanjem predmetnog priloga u noćnom izdanju emisije „Dnevnik“ emiter je prekršio standarde vezane za proizvodnju informativnog programa.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da je emiter prekršio obaveze vezane za proizvodnju informativnog programa, odnosno da je u predmetnom slučaju prekršen čl. 55 st. 4 i 6 Zakona, čl. 7 i 8 st. 1 i 2 Pravilnika i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-1.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja.

Emiteru je naloženo da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu (datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo Rješenje će se objaviti na web-sajtu Agencije www.aemca.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Gospodin Marko Pejaković, podnosilac prigovora
- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“, generalni direktor
- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“, direktor Televizije Crne Gore
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za informaciono-komunikacione tehnologije
- Služba za zajedničke poslove

Pripremila: Zorica Popović

Odobrila: Jadranka Vojvodić